

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

De ce se ne ferim!

Lipsa și miseria se lățește peste tot locul, în întreaga țară, ceea-ce mai bine ne arată cât de ticălos și nemernic au lucrat și lucră aceia, cari ocârmuesc de 31 de ani această nefericită țară. Să dovedește adevă, că ocârmuirile liberale maghiare foarte puțin s'au îngrijit de soarta țăranilor și a micilor proprietari și n'au făcut mai nimic sau foarte puțin pentru ca economia să înainteze, să ia un avânt. Țăranii și micii proprietari au fost lăsați pradă Jidovilor și altor speculanți, ear' guvernele mereu 'i-au exploatat, mărind dările și scoțându-le fără milă. Aceasta e cauza de frunte, că lipsa se lățește tot mai mult. Oamenii s'au îndatorat și e destul să fie un an cu roadă slabă, ca foamea să se încuibe între ei. Așa s'a întâmplat aceasta în Torontal, unde starea țăranilor e desnădejdită. Dar' decât cei din Torontal mai rău stau bieții *Ruteni*. Din stările și pățaniile acestora avem să tragem și noi învățături, ca să ne grijim să nu ajungem la soarta tristă a lor.

Rutenii au fost aduși la sapă de lemn prin mulțimea de *Jidovi*, cari au năpădit mai cu seamă din Galiția și s'au așezat prin satele rutene. Ei au venit calici, fără nimic, au deschis după obiceiul lor *bolțite* și *cârcime* pe sate și dând marfă și beuturi stricate și pe așteptare și nu numai pe bani, ci și pe bucate, au băgat datornici pe sătenii ruteni. După-ce în chipul acesta au pus mâna pe puțintei bani, profitând de lipsa oamenilor, au început să dea bani împrumut, luând usură de tot mare, neomenoasă, cum numai acest soi de oameni știe și e în stare să facă. Ani de zile a urmat aceasta tot așa, poporul, neavând conducători și povățuitori cu durere de inimă, s'a îndatorat tot mai mult, astfel că azi Rutenii sunt de tot calici, fără pământuri, ear' lipitorile lihnite au devenit stăpâni pe averile țăranilor moșneni. Jidovii cârcimari și usurari sunt domni stăpâni, ear' țăranul rutean a devenit iobagiul lor pe fosta sa moșie. Această stare o adeverește un corespondent al foii *Bud. Hirl.*, care descriind stările triste, în cari se află Rutenii, zice, că „usurarii jidovi sunt mai răi decât cannibali”, adevă decât sêlbaticii din Africa, cari mănă carne de om.

Ani de-arindul 'și-au făcut acești exploatați mendrele, fără-ca stăpânirile ungurești să-i împedece, fiindcă ei să dădeau de buni patrioți, de Unguri chiar, și dacă astfel te arăți în Ungaria, multe 'ți-se iartă.

Când țipetele de durere ale Rutenilor s'au dat în vileag, mai mulți deputați și fruntași politici maghiari s'au adunat în Pesta și în gura mare au vestit, că vor veni în ajutorul Rutenilor. Guvernul încă a făgăduit, că va lua măsuri pentru ușurarea sorței lor. Dar' cu ce s'au ales Rutenii? Cu nimic. Cei, cari le-au făgăduit ajutor, au declarat acum de curând, că Rutenii să nu se aștepte la ajutor, de oare-ce nădejtile lor nu se pot intrupa, ear' guvernul a făcut un pas, care însă e mai mult stricăcios, decât folositor pentru Ruteni. Guvernul adevă, că să împedece usuraria, a poruncit să se conscrie toate datorniile. Usurarii însă vîzînd aceasta, își cer toți banii deodată dela țăranii datornici și neputînd acestia plăti, le bat în tobă moșile și le iau mai pe nimic. Astfel, zice corespondentul lui „*Bud. Hirl.*”, starea țăranului rutean va fi în viitor cu mult mai rea, decât a fost până acum.

Din aceste triste pățanii, ce putem învăța? Putem învăța două lucruri: Că să nu așteptăm ajutor dela străini, fie aceia chiar și ocârmuitorii noștri, ci să ne punem nădejdea în noi, în puterile noastre și noi pe noi să ne ajutăm.

Al doilea lucru e, că să ne ferim, ca de foc, de acele lipitoare ale satelor, cari se află și pe la noi și cari au ruinat și sărăcit pe bieții Ruteni. Să ne nisuiam a ne câștiga neguțetorii de ai noștri pe sate și numai dela acestia să cumpărăm, apoi să încunjurăm cârcimele, ducînd un traiu cumpătat. În modul acesta vom fi feriți a ne băga datornici la străini, ear' dacă avem lipsă a ne împrumuta, să luăm bani dela băncile noastre. În privința cumpătului ne pot servi de pildă frumoasă bravii țăranii din Babța.

Binele nostru cere, ca să nu ne băgăm în jug la aceia, cari numai ruina noastră o caută, îmbogățindu-se pe când pe noi ne fac să dăm înderēt. Pățaniile nefericiților Ruteni să ne servească de admoniare.

Clerul român. Un articol vrednic de luat aminte publică „*Unirea*” din B'aj. În legătură cu proiectul de congrua al guvernului maghiar arată mișelile ce se fac din partea organelor administrative, la împărțirea așa numitului ajutor de stat. „*Unirea*” face desvăliri grele despre revoltătoare fapte făcute de organele guvernului.

Pentru a pune odată capăt acestor abuzuri rușinoase „*Unirea*” zice că ar fi bine să se convoace un sinod, care să se ocupe cu această cauză.

„Trebuie să hotărîm cât mai curînd — zice „*Unirea*”, — că ori voim să trăim în serviciul bisericeii și neamului nostru, ori vrem să devenim unele oarbe în mâna celor-ce cu nerușinare să încearcă a ne cumpăra”.

Așa, vezi, e frumos, e vrednic a pune chestiunea. Așa cuvinte ne place a auzi, și credem, că un cler național ca al nostru numai așa poate să vorbească și — făptuiască. Vrednicia lui și cinstea neamului o cere. Mai bine săraci, dar' neatârnați, liberi, și Români nepătați. Să o știe guvernul, odată pentru totdeauna, că nu avem nimic de — vîrdut!

Sășii și Români. Foia săsească din Brașov *Kronstädter Zeitung* reproduce dintr'o mare și vestită foie nemțească o parte din un articol, în care *Sășii* sunt admoniați a intra în prietenie cu Români. Eată cum scrie foia:

„Noi am sfătuit adese-ori pe conaționali noștri din Ungaria să nu se expună primejdii de a rămâne singuri. Mulți dintre ei au crezut până acum, că se va pute face o înțelegere cu Maghiarii: astăzi de sigur vor fi vindecați de această închipuire. Astfel nu le rămîne decât o înțelegere timpurie cu Români. Aceasta cu atât mai mult, că întreg poporul german din imperiu și din Austro-Ungaria trebuie să dorească o înțelegere economică (!) cu România”.

Însemnăm acest sfat ca o dovadă despre schimbarea împrejurărilor politice. Avem nădejde, că ceea-ce de mult ar fi trebuit să se facă: alianța (logătura) tuturor popoarelor nemaghiare, — nu va mai întârzia mult.

Congrua. Ni-se scrie: Preoții noștri și dacă s'ar introduce congrua pot să o pățească cum au pățit-o unii cu împărțirea ajutorului regesc pe anul 1897. De pildă preoții din protopopiatul Turdei toți au fost împărțâși afară de 4, cari se țin de notariatul Sîndului unde e notar de model Modî Mihály — care pe preoții din Mischiu, Sînd, Copand și Petridul-de-jos 'i-a arētat că-s agitatori și nu-s vrednici să fie împărțâșiți. Când ar fi introdusă congrua pe temeiul §. 6 și 7 vor păți preoții „agitatori” și mai rău.

Preoții împărțâșiți din ajutor au căpătat o scrisoare dela fișpanul Gr. Bethlen Géza de cuprinsul următor: La intervenirea și mij-

locirea mea capeți la porunca înaltului ministru de culte și instrucțiune 62 fl. 40 cr. Bani se află la metropolitul Victor Mihályi».

Sărmănaș popor, cum mai aștepti să te apere preotul tău contra nelegiuirilor notarului ori ale solgăbirului? Că de o face, își perde ajutorul!

Domnia gendarmilor. Am ajuns așa departe sub guvernul lui Bánffy, încât nici *adunările bisericesti* nu ne mai sânt scutite de încălcările volnice ale gendarmilor. „*Tribunei*” i-se scrie, că pe Dumineca trecută a fost conchemat la *Hondol* sinodul protopopesc al tractului Geoagiu. Sinodul s'a început în sala școlii, dar' în curând au năvălit 4 gendarmi în frunte cu sergentul, însoțiți de primarul comunal și notarul și au oprit sinodul. Totodată au confiscat și dus cu sine scrisorile oficioase.

Întrebați gendarmii asupra acestei volnicii, au zis, că au poruncă în scris dela vice-comite, dar' n'au voit să arete porunca. În urma acestei întâmplări agitația în întreg jurul e mare. S'a făcut raport la consistorul din Sibiu, cerând scut în contra acestei ne mai pomenite volnicii.

Aceasta înseamnă domnia brutală a gendarmilor!

Șovinismul lui Bánffy. Bánffy o spune verde, că el e șovinist (care nu suferă nimic, ce nu e unguresc). În ședința dela 25 Martie n. a dietei din Budapesta, prim-ministrul Bánffy a făcut în vorbirea sa următoarele mărturisiri:

„Mi-s'au făcut imputări, on. casă, că aș fi neglijat politica națională. Îmi pare rău că s'au făcut aceste imputări. Întru-cât urmez eu direcția națională, întru-cât sânt șovinist sau nu: o las la aprecierea opiniei publice. (Aplauze. Eljen-uri).

Și opinia publică a Ungariei îmi va da mie drept, căci eu urmăresc o politică națională mai mult ca de 25 ani, politică națională, în direcție șovinistă, cu astfel de mijloace, cari duc la țintă și cari nu se arată în cuvinte, ci în rezultate pozitive. („Eljen” din toate părțile).

Sânt pe deplin convins, că acea cale pe care noi pășim, e bună și cum se cade..

O fi, o fi. — Dar' e bine că-ți dai arama pe față; deocamdată încreștam la răvaș.

1848.

— Cronica anului. —

Murș-Oșorhei, 25 Martie.

De câteva zile sânt continue adunări și demonstrațiuni din partea tinerimei. »Jurații«, cum se numesc candidații juriști, au ținut și azi o adunare cercetată de foarte mulți, și au propus spre desbatere o adresă îndreptată către Monarch în care cer libertățile moderne și uniunea Ardealului cu Ungaria. Au participat și câțiva tineri români. Trei din ei au luat parte și la desbateri. Unul a zis: Eu subscriu »uniunea«, dar' numai ca Român, și numai sub condițiunea că *robăgia* se se șteargă, *naționalitatea* și *limba* popoarelor se fie garantată, și se fie o perfectă egalitate politică. Indignați de aceste pretensiuni Maghiarii nici n'au voit să admită a se lua notă de ele în procesul verbal.

Seara s'au făcut demonstrațiuni. S'a făcut conduct cu torțe. Printre cântece ungurești și vorbiri înflăcărâte răsuna straniu strigătul: *Uniune sau Moarte!*

Tinerii români și sași privesc cu îngrijire la aceste sălbaticе erupțiuni.

Brașov, 25 Martie.

Românii fruntași s'au adunat într'o conferență intimă spre a se sfātu.

Sibiu, 25 Martie.

Azi a apărut printre tinerii români dela academia de drepturi, o proclamațiune anonimă lătită în manuscris. În ea se cere: congres național român, libertate națională, restituirea națiunii române în drepturile sale, deputați naționali în dieta țerei, și declară zicând: nici o uniune cu Ungurii până-ce Românii nu vor pertracta ca *națiune liberă cu națiune liberă*. În fine se face apel călduros, ca Românii să se unească în aceste idei. Se șoptește că autorul proclamațiunii este *Sim. Bărnăușiu*, prof. din Blaj, care acum, în vîrstă de 40 ani, ascultă drepturile aici.

Blaj, 25 Martie.

Azi s'a ținut o conferență în casele canonicului *T. Cipariu*, spre a se sfātu ce ar fi de făcut în fața evenimentelor. Consfătuirea s'a

continuat și după amiază și la aceasta a luat parte și *tinerimea*, clericii și studenții din clasele gimnasiale superioare. S'au rostit cuvântări înfocate din partea profesorilor susținând, că nu trebuie lăsată ocaziunea nefolosită.

Cipariu era de părere, că Românii să recurgă c'o cerere la Impăratul; canonicul *Rafiu* zicea, că la dieta țerei și la Impăratul totodată. Profesorul *Ioan Turcu* — un bărbat ingenios și cu știință, însă adict peste măsură al Episcopului Leményi, și fără încredere înaintea tinerimei — atingând unele momente din istoria veche și mai recentă a Românilor, între »vivat«-e entusiaste și-a încheiat cuvântarea cu propunerea, ca Românii, în virtutea forței brațelor, să nu se mai roage ci să *pretindă*. Din fundul sălei strigă atunci clericul *Todoranu*, cu vocea lui de basso pătrunzătoare: »Ba nu, onorată conferență! Noi nici să cerem, nici să pretindem, ci să luăm, ce este al nostru«.....

Lugoj, 26 Martie.

Știrile, cumcă Românii din Bănat, mai ales la Lugoj, s'ar fi răsculat în contra proprietarilor — nu sânt adevărate.

Sibiu, 26 Martie.

S. Bărnăușiu redactă azi a doua proclamațiune, pe care juriștii o multiplică și împrăștie prin toate centrele românești. Autorul strigă către Români: adunați-vă în jurul principiului național, aci să stați, de aci să porniți, acesta să-l pretindeți înainte de toate; chiar pentru aceea *nici o uniune cu Ungurii, cari nu vreau să știe de acest principiu*.

Murș-Oșorhei, 26 Martie.

Aseară tinerimea maghiară făcū conduct cu 200 torțe pe stradele orașului cântând imnul lui Petöfi: « Ne jurăm pe D-zeul Ungurilor, că robi mai mult nu vom fi ». — *Samuil Porușiu*, cancelist român, fiind provocat de colegii sei români, cari se aflau de față din curiozitate, vorbi și el, după-ce la adunare fu cu plăcere ascultat de Unguri.

Cerând cuvântul i-se dădū între strigăte de »eljen«. »Fraților — zise el — pentru-ce pretindeți că toate sânt numai ungurești? Pentru-ce faceți chiar și pe D-zeu unguresc? Haid' să zicem și să jurăm pe *Dumnezeul popoarelor!* » — Aceste puține cuvinte fură respinse cu dispreț și cu un sgomot teribil de către Unguri.

FOIȚĂ.

Tânguirea țeranului român.

Frunză verde de cicoare
Mai fă Doamne vre-o schimbare
C'a crescut darea prea mare,
Și când n'am bani s'o plătesc
Cu jucățul mă 'ntâlnesc.
Jucățul hainele-mi stringe
Copii și nevasta-mi plânge.
Pentru'n zlot dare rămasă
Îmi ea tot ce am în casă,
Eu fac drumuri, poduri grele
Eu dau bani trecând pe ele,
La bătaie când ne cheamă
Eu dau ficiorii cătană,
Ca pe domni să fi păzească
Grele legi să ne croiască.
Eu muncesc fără 'ncetare
Și tot eu n'am de mâncare,
Copiii i-aș da la școală
Dar' nu pot cu straița goală,
Ear' din dările ce dăm
Noi nimic nu căpătăm,
Făr' slujbași cu capul mare
Cari strigă: *maghiarisare!*

Teodor Toma, prop. în Pintic.

Țiganii la milleniu.

— Anedotă —

de

Eman. Suciu.

„La Pesta!! La Pesta la milleniu!
„Haidați toți de-l prăznuiți,
„Căci mâncarea, locuința,
„Toate 'n ciuste le primiți“.

Ba și alte câte multe
Seriau Ungurii prin cărți,
Încât vestea lui „Mileneu“
A sosit în toate părți,

Peste dealuri, peste munte,
Preste riuri mari ș'afunde,
Și departe, frate, tare
Pân' la dada hăl mai mare,
Pân' la dada *Paraleu*
S'a vestit de „Mileneu“.

Vestea cum o auzi
Dada 'ncepe-a chiul
Chiar din vîrfurile cortului,
D'alungul oborului:

„Uha!! Măi cioroi și cioară
„Risipite prin ogoară!
„Dați iute la adunare
„În poiana hai mai mare,
„Ca să vă spun o minune
„Ne mai pomenită 'n lume“.

Toți Țiganii, mic și mare
Năpădesc la adunare,
Toți aleargă și dau roată
Pân' și Popa hodorogă,
Și cu Danciul hăl pârilit
Cari o fost mitropolit,
Ba și Cula lăutarul,
Și Rupa cărămidarul,
Riciu vine cu onoare
Că scăpase din prinsoare,
Ba chiar mulți de viță 'naltă
Se grămădesc la olaltă,
În poiana codrului
La sfatul norodului.

Atunci eată să ivește
Un nor negru ca un smeu,
Cin' o fi? — Oari cin' să fie?

Murș-Oșorhei, 26 Martie.

Azi, seara, sosi aici *Nic. Birlea*, un tiner delat Blaj, nepot al episcopului și naționalist înflăcărat. El spuse, că și profesorii din Blaj împreună cu tinerimea studiosă tinură ieri, și continuă a ține conferențe spre a se sfătui ce ar fi de făcut pentru națiune.

Cei mai mulți sânt învoiați în punctul naționalității, dar' ei vreau să știe ce vreau tinerii de aici, ca să lucreze în consonanță.

Seara se adună vre-o 30 canceliști români în locuința lui *Avram Iancu*. Entuziasmul și unirea frățească împodobi adunarea. După ce *Birlea* expuse mișcările din Blaj și se desbătă puțin, se primă concludul următor:

„Pe Dumineca Tomei, după Paști, toți tinerii câți se află în această mică adunare, cu toți cunoscuții lor, civili și preoți, inteligenți și țărani, pe cari îi vor pute îndupleca, să se aște în Blaj“.

Toți într'un cuget și o simțire își ridicară sus mâinile și cu însuflețire română jurară, că pe Dumineca Tomei, prin foc și prin apă, prin toate pericolele vieții, se se întâlnească în Blaj, aducând cu sine pe toți cei-ce vreau salutea națiunii române!

Eată numele unora dintre cei de față: *Avram Iancu, Sam. Poruțiu, Tordașianu, Tobias, Frâncu, Pinciu, Petru Roșca, I. Margineanu, Vas. Vespreamianu, Al. Papiu, și alții.* (P. I.)

Brașov, 27 Martie.

„Gaz. d. Trs.“ descriind revoluția din Viena zice:

„Astă-dată sângele vărsat pe altarul patriei va produce o sinceră înfrățire a tuturor popoarelor monarchiei, între care, se avem credința tare, că vom fi renumerați și noi Români; drepturile noastre și trebuințele noastre vor fi căutate și împlinite.

Sibiu, 28 Martie.

Se votă o adresă de mulțumită către Monarchul pentru darurile făcute popoarelor. Se organiză garda națională.

Viena, 29 Martie.

Intreagă armata împărătească e pe picior de războiu. Toate trupele disponibile pleacă în Italia. Știrile de acolo sânt incur-

câte dar' triste. Radezky se zice că e în retragere dela Milano. Entuziasmul Italianilor e mare.

O amazonă, Lucia Martella a intrat însoțită de 15 femei în șirul armatei și a plecat spre Milano. — Padua e perdută. General d'Apré omorât. E temere de întreg Tirolul. Trientul arată veleități a se alipi la republică.

Blaj, 29 Martie.

Profesorii de aici au subscris ieri o petiție către Episcopul, prin care îl roagă, ca Preasfinția Sa să-și pună toată silința în dietă, cum o puse și altă-dată, spre a mijloci și Românilor drepturi constituționale.

„Așa e bine — scrie „G. d. T.“ — cu cât mai multe petiții, cu atât mai multe plenipotențe va ave episcopul amână.“

Orăștie, 29 Martie.

Maghiarii agită pentru »uniune«. Într'o întrunire a Sașilor și Maghiarilor s'a discutat mult asupra temei fără a se fi putut înțelege. Ultraștii maghiari au pus pe edificiul casinei tricolor unguresc.

Românii sânt ațțați de Unguri contra Sașilor.

Aiud, 30 Martie.

Adunarea marcală, ținută în biserica ungurescă emise o deputație către guvernatorul țerei, ca să convoace îndată dieta Transilvaniei, căci de nu acest comitat se declară rupt de Transilvania și trimite deputați în dieta Ungariei.

Brașov, 30 Martie.

„Satelit des Sieb. Wochenblattes“ (nr. 26) publică apelul parochului ev. din Cluj, George Hintz, prin care îndeamnă pe Sași să promoveze și ei uniunea Ardealului cu Ungaria.

Sibiu, 30 Martie.

S'a lătit vestea, că niște străini (maghiari) vor se face demonstrație pentru »uniune«. Sibienii s'au pregătit să-și primească cu pompele de apă. Toate tulumbele s'au pregătit. Prințend de veste »demonstrații« au lăsat-o într'atata.

DIN LUME.**Spania și Statele-Unite.**

Încordarea pentru Cuba între Spania și Statele-Unite a tot crescut până acum și numai în zilele din urmă vin știri, cari arată că totuși se va încunjura războiul între ele și se va susține pacea.

Aceasta însă numai așa se poate, dacă Spania va fi îngăduitoare pentru Cubani, după cum cer Americanii, ceea-ce se vede, că se va și întâmpla.

Știrile mai nouă vestesc, că Spania este aplicată a primi planul presidentului american Mac Kinley, ca să se încheie armistițiu (încetare de războiu) în Cuba, cu termenul până în Octomvrie c. În acest timp Statele-Unite vor împărți ajutoare între Cubani.

Telegramele mai nouă din New-York și Washington, cele mai însemnate orașe din Statele-Unite vestesc, că acolo nimenia nu mai crede în erumperea unui războiu. Ziarele din New-York vestesc cu litere mari — pacea. Schimbarea s'a făcut în urma știrii, că Spania se alătură la planul unei expediții de ajutor al Americanilor pentru Cuba.

Cu toate aceste, încă nu se știe cu siguritate, că se va pute susține pacea.

Rușii în China.

Cu tot necazul Englezilor, Japonezilor și altor popoare, Rușii înaintează și câștigă tot mai mare putere în depărtata țară China.

Din Peking (capitala Chinei) vine știrea, că trimisul diplomatic rusesc a iscălit în 28 I. c., contractul, prin care două porturi chineze de mare, *Port-Arthur* și *Talienwan* se ardează Rusiei și se dă voe a se face linie ferată prin China până la Port-Arthur. Ambele porturi vor fi deschise pentru năile tuturor națiunilor. Împăratul Chinei a întărit tractatul și în urma acesteia garnisoanele chineze au părăsit porturile și locul lor l-au ocupat Rușii, arborând steagul rusesc.

Știrile acestea au făcut mare agitație, cu deosebire în Londra, dar' cu toate aceste se crede, că din cele întâmplăte nu vor urma nouă încurcări.

Da-i chiar dada Paraleu
Țigănescul archiereu.

Toți tac atunci mic și mare
De n'auzi o răsuflare,
Făr' să șgăiau către dada
Cum venă jăpchind la alba,
Și cum 'i da merou călcăie
Grăbind ca să nu 'ntărzie.

După-ce s'apropia

Dada tare să smerea,
Ca un sfânt, ca un proroc,
(Că mai dă și de noroc)
Sau colea ca un vlădică
Și-n straiță nici mămăligă,
Făr' un sfredel ș'un ciocan
Și flămând ca un coldan;
Da 'n ce haine minunate
Tot din petece lucrate,
Și 'n cojocul cel cu flori
Ce îl ia la sărbători;
Vorbă scurtă, 'mpodobit
Cum nu s'a mai pomenit.

Și acum smerit ca el
Oprea alba 'ncetinel,
Blagoslovind cu sfânta pipă
Țigan purcel ce 'n cale-i pică.

Acum eată-'l să oprește
După ce-i blagoslovește,
Și-mi răguia una din gură:

„Cinstită adunătură!!!

„Bucurați-vă cioroi,

„C'am scăpat azi de nevoi,

„Că Dumnezeu bun și sfânt

„Ne-a făcut raiu pe pământ,

„Raiu, ca să ne desfătăm

„De foame să ne uităm

„Griji, supărări și nevoi

„Nu se mai lipsesc de noi,

„C'o picat din înălțime

„Colea 'n Pesta 'n ungurime,

„O dihanie ciudată

„Fără soț în lumea toată;

„Da-i bogată de minune,

„Tot mănăcări și mese pune,

„Tot frige rațe, găini

„Și 'mpărțește la străini,
„Ba rachiul peste măsură
„Vedeți valea? — Așa cură“.
„Noi n'avem deci alta-a face
„Făr' să mănăcăm cât ne place;
„Ș'apoi, știe-I Dumnezeu
„Spun, că-I chiamă „Milineu“,
„Și că-i bōtrân foarte tare
„Ani o miie 'n cărcă are“.

„La millineu!! La millineu!!

„La millineu să mănăcăm,

„Și prin raiu să ne-așezăm“.

Strigau toți într'o unire

În culmea de fericire;

„Ăst loc fie blăstemat

„Și de lume neumblat,

„Căci noi cât 'l-am locuit

„Tot cu ger ne-a procopsit,

„Dați mai iute să plecăm

„Să ne punem să mănăcăm“.

„Hohoho!!“ Fluieră dada,

„Stați pe loc și 'ncet cu treaba,

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

Distribuire de semințe.

În ședința comitetului central, ținută astăzi, s'au distribuit între membrii Reuniunii în mod gratuit 72 chlg. sēmēntă de trifoiu, 43¹/₂ chlg. sēmēntă de napi de nutreț, 23¹/₂ chlg. sēmēntă de lufērnă, 29¹/₂ chlg. sēmēntă de cânepă italiană și anume:

a) sēmēntă de trifoiu.

Nicolae Moldovan, adm. prot. în Noerich; Ioan Popescu, proprietar în Sibiel; Ioan Ivan, notar în Gurariului; Comuna politică Aciliu; La toți câte 3 chlg. Dr. Ioan Stroia, Dr. P. Șpan, ambii prof. sem. în Sibiu; Dem. Săcărea, inv. în Sebeșul-sup.; Toma Manu, econ. în Fofeldea; Ioan Caliman, inv. pens., Ioan Petrișor, paroch, ambii din Cornețel; Toma Doican, paroch în Sebeșul-inf.; Ioan Șerb, paroch în Poiana; Petru Juga, capelan, Petru Juga, paroch, George Bratu Nr. 505, econ., Ioan Bratu, inv., toți din Tilișca; Ioan Bogdan, inv. în Săsciori, Aron Gogonea, inv. în Săliște; Comuna bisericască Galeș; Ioan Rechițan, inv. în Galeș, Ioan Manta, paroch în Gurariului; Vasile Maxim, paroch în Avrig; Zevedeiu Murășan, paroch în Sebeșul-săs.; Laurențiu Cătean, paroch în Oarda-de-jos și Vasile Zemora, econ. în Sebeșul. La toți câte 2 chlg. Ioan Bonea, paroch; Petru Sopa Nr. 36, Alexă Ciovică, ambii economi și toți din Fofeldea; Demetriu Orăștian, inv. în Apoldul-de-jos; Ioan Maxim, proprietar; Ioan Cădea, protopresb. ambii din Avrig; Const. Herța, comptabil; Nic. Neamțu; Dumitru Lăpădat, ambii inv. în Sebeșul-sup.; Ioan Chirca, v.-not.; Nic. Sărbu, econ.; toți din Săliște, Dr. D. P. Barcianu, prof. sem.; Traian Florian, Lăzar Prașca, ambii canceliști adv. și toți din Sibiu; Alexandru Drăgan, notar în Orlat; George Dănilă, inv. dir. în Racovița. La toți câte 1 chlg.

b) sēmēntă de napi de nutreț:

Comuna politică Aciliu 3 chlg. Nicolae Moldovan, adm. prot. în Noerich; Nicolae Cărpinișan, paroch în Răhău; Ioan Șerb, paroch; Aron Șerb, capelan ambii din Poiana; Ioan Bogdan, inv. în Săsciori; Nicolae Mihailă, proprietar în Vinerea; Ioan Beu, Ioan Juga, economi în Apoldul-rom.; Dr. D. P. Barcianu.

prof. sem.; Dr. Ilie Cristea, secr. cons.; ambii din Sibiu; Nicolae Iosif, inv. în Aciliu; Sergiu Medean, protopr. în Sebeșul-săs.; Vasile Zemora, econ. în Sebeșul. La toți câte 2 chlg. Demetriu Săcărea, inv. în Sebeșul-sup.; Const. Herța, comptabil; Nic. Neamțu, Dumitru Lăpădat, ambii inv.; Ioan Chirca, v.-not.; Nicolae Sărbu, econ., toți din Săliște; George Dănilă, inv. dir. în Racovița și Lăzar Prașca, cancel. adv. în Sibiu. La toți câte 1 chlg. Petru Sopa, nr. 36, Alexă Ciovică, Toma Manu, economi; Ioan Bonea, paroch, toți din Fofeldea; Dem. Năștian, inv. în Apoldul-inf.; Ioan Petrișor, paroch în Cornățel; Ioan Cădea, protopresb.; Vasile Maxim, paroch, ambii din Avrig; Nicolae Floca, paroch în Răhău; Toma Doican, paroch în Sebeșul-inf.; Petru Juga, capelan în Tilișca; Ioan Rechițan, inv. în Galeș și Laurențiu Cătean, paroch în Oarda-de-jos. La toți câte 1¹/₂ chlg.

c) sēmēntă de lufērnă:

Dr. D. P. Barcianu, prof. sem. în Sibiu 3 chlg. Nicolae Dura, paroch în Deal; Ioan Nic. Floca, Nicolae Cărpinișan, ambii parochi în Răhău; Vasile Blaga, inv. în Lăcrăm; Petru Juga, paroch; Stefan Millea, not. emer., ambii din Tilișca și Comuna politică Aciliu. La toți câte 2 chlg. Demetriu Săcărea, inv. în Sebeșul-sup.; Demetriu Orăștis, inv. în Apoldul-rom.; Valeriu Florian, paroch în Racovița; Comuna bisericască, Galeș, Ioan Rechițan, inv. în Galeș; Ioan Manta, paroch în Gurariului; Alexandru Drăgan, not. în Orlat; La toți câte 1 chlg. Ioan Cădea, protopr. în Avrig 1¹/₂ chlg.

d) sēmēntă de cânepă italiană:

Ioan N. Floca, paroch în Răhău; Nic. Mihailă, propriet. în Vinerea; Ioan Bena, paroch în Pianul-inf. La toți câte 3 chlg. Ioan Bogdan, inv. în Săsciori; Ioan Mateiu, paroch în Sebeșul-sup. Nicolae Iosif, inv. în Aciliu; Vasile Zemora, econ. în Sebeșul și Dr. P. Șpan, prof. în Sibiu; La toți câte 2 chlg. Toma Doican, paroch în Sebeșul-inf.; Valeriu Florian, paroch în Racovița; Ioan Beu, econ. în Apoldul-rom.; Nicolae Cărpinișan, paroch în Răhău, Traian Florian, canc. adv., Nicolae Penciu, jude r. pens., ambii din Sibiu; Zev. Murășan, paroch, Sergiu Medean, protopr., ambii din Sebeșul-săsesc și Laurențiu Cătean, paroch în Oarda-de-jos. La toți câte 1 chlg. Dem. Crăștian, inv. în Apoldul-rom.; Dr. D. P. Barcianu, prof. semin. Dr. Elia

Cristea, secr. cons., ambii din Sibiu. La toți câte 1¹/₂ chlg.

Pachetele de sēmēntă, provăzute cu adresele celor împărtașiți, se află depuse în magazinul de semințe L. Reschner din Sibiu, Piața-mare (strada Pintenului nr. 4), de unde se pot lua în primire pe lângă o simplă adeverință de primire.

Cei împărtașiți cu semințe sânt rugați a face la timpul sea comitetului Reuniunii raport amănunțit despre rezultatul recoltei.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, ținută la 14/26 Martie.

D. Comșa,
preș.

V. Torășianu,
secretar.

Din viața lui Stefan-cel-Mare.

Stefan-Vodă și Tolpa Țiganul.

(Urmare și fine).

Bietul Tolpa, de cum vėzuse pe părălăbul că venise la curte, se ținea după urma lui să vadă ce are să se întâmple.

Când părălăbul intrase la Vodă, Tolpa se tupilase la ușe și asculta. Ear' când auzi groaznicele cuvinte ale lui Vodă, se făcu nevėzut.

Îl căntară slujbașii să pue mâna pe dănsul; dar' el par'că intrase în bortă de șerpe. Tolpa nu e nicăiri. Se trimise numai decât oameni în urma dositului de Tolpa.

El bietul, la cine să năsuească, unde să-și caute adăpost, unde să se ascundă de mânia lui Vodă? Într'o clipă mii de gânduri îi trecură prin cap. În cele din urmă se socoti, că scăpare nu e decât în grădina lui Vodă. Acolo știa el niște culcușuri unde nu 'l-ar fi putut găsi, ziua în ameaza mare, dar' încă mi-te noaptea. Se strecură fără a fi vėzut de cineva, și se piti într'una din acele ascunzători.

Inima lui Stefan ear' să deschise, sėninătatea ear' se urcă pe fata lui. Vezi că Stefan-Vodă avea mai multe ciasuri bune decât rele. A doua zi cătră seară, eșind să se mai rėcorească de zăduful zilei, intră în grădină singur, singurel, cum avea

„Că acum de mergem toți
„Heia cred că sântem hoți,
„Dar' ascultați sfatul meu
„Domoliv'ar Dumnezeu:
„Întăiu meargă opt șpioni
„Cei mai sprinteni faraoni,
„Ca să vadă și să cerce
„Und' să culcă, cum trășește,
„Unde să 'mi-'l aște dada
„Ș'apoi las' că-'i ști el treaba;
„Dar' ș'atunci incetșor
„Până-'l prindem pe picior,
„Până zic: Dă dadi banii!!
„Ș'atunci roată toți Țiganii,
„Unu să 'mi-'l alduiască
„Altul să 'mi-'l gătuiască,
„Unu iute la șerpar
„Și da-'i dadii 'n buzunar;
„Vezi așa drăguțe vite
„Firea-'ți ear' blagoslovite“.

„Bravo dado! Uhă!! Bravo!
„Bravo, mulți ani să trășești,
„Prin Pesta să cerșești,

„Că de n'ai fi tu 'ntre noi
„Ne-am băga tot în nevoi,
„Facem dară planul tōu
„Proslăvite-ar Dumnezeu“.

Dada acum alegea
Opt șpioni și le zicea:
„Pe picior și cătră Pesta,
„Că flămēnzi nu putem sta.
„Mergeți iute, vė cărați,
„Da bine să 'mi-'l cercați
„Să nu fie dă-'l la naiba
„Vre-o făcătură, vre-un smeu,
„Vre-o ucigă-'l sfânta cruce
„Ș'a vrea poate să m'apuce.
„Dar' hoho! Vė jur pe cruce
„În Pesta când veți ajunge
„La mănăcri, la veselii,
„La rachiu când ve-'ți goli
„Să nu vė pună cumva naiba
„Să-'l uitați aci pe dada,
„Să-'l uitați și să măncați
„Că zėu veți fi blăstēmați.

(Va urma.)

Poesii populare.

Din Hosman.

Culese de Ionel P. Hosman...l.

Bădișo din depărtare
Vai murire-ai de lingoare,
Scuture-te frigidile
Ca pe mine gândurile,
Să tot zaci și să bolești
Și-apoi să te prăpădești,
Șapte ani 'ți-am fost drăguță
Și-acum m'ai lăsat desculță.

Dare-ar dracu 'n tău și 'n tău
Și măndro 'n blăstēmul tōu,
Dare-ar dracu 'n tău și 'n baltă
Și-'n tin' măndro câte-odată,
Eu pe tin' nu te-aș lua
Neamul tōu de-ar sēmēna
Grău în prag și orz în tindă
Să bată la voi în grindă.

Să fii dragă ca o stea
Tu nu poți să fii a mea,
Căci ne-ar rīde lumea zėu
Și ne-ar bate Dumnezeu.

el obicei când avea de cetit cărți de pe la împerați și crai.

Tolpa văzându-l că are să treacă tocmai pe unde se afla el, se urcă ca o mătă într'un măr, legă brêul cu un capêt de o ramură a pomului, ear' cu celalalt capêt se legă de subsuori, și se lăsă a-i bălălăi picioarele în vânt. Astfel era atirnat printre frunzișul pomului.

Trecând Vodă pe potecă, și aruncându-și ochii asupra pomului, vèzù pe

N'apucă să mai făcă trei pași și Tolpa țup? în urma lui Vodă. Cum îi auzi vorbele cele milostive, el se deslegă iute și sări jos din pom. Stefan întorcându-se îl vèzù cu capul la pământ. Ear' Tolpa strigă:

— Fie voea ta.

— Bine că barem de frica spânzurătoarei ai învățat Tatăl nostru. Atunci m'ai prins cu iscălitura; acum cu cuvântul.

Explosie în o mină.

— Vezi ilustrația. —

De multe-ori am dat știri despre nenorociri mari, ce se întâmplă în băi, în urma exploziunilor. În mine, dar' cu deosebire în minele de cărbuni se ivesc gazuri, cari ușor se aprind și atunci cu detunături uriașe răstoarnă stâncile și le prăbușesc, zdrobind tot

Explosie în o mină.

Tolpa spânzurat. Inima Măriei Sale se înduioșă, și părându-i rău de porunca ce dase în ziua trecută zise:

— Sermanul Tolpa, mare trebuie să-i fi fost groaza când a auzit porunca ce am dat, să-l spânzure. El n'a mai așteptat până se mai vie gădea a-l mai da și pe dinsul de osteneală, ci și-a făcut seamă singur. Îmi pare rău de el. De ar mai trăi încă, l-aș ierta de moarte.

Dar' să nu cutezi a mai face vre-o blăstămăție, că nu vei scăpa cu voea sau fără voea nu știi cui.

Era glumeț Stefan-cel-Mare câteodată, și-i plăcea a asculta și glumele altora; dar' glumele nesărate și nesămuite erau oropsite; și cei de prin prejurul lui nu prea se jucau cu focul fără să se pârlească.

ce le stă în cale și omorînd și schilodind pe bieții băieși.

O astfel de explozie ne înfățișează ilustrația din nrul de față. Un băieș este deja trântit la pământ și omorît, ear' un altul se prinde de stâncă, să nu fie trântit de puterea exploziei. Toți își vèd moartea cu ochii, care umple de jale familiile nenorocite ale băieșilor.

PARTEA ECONOMICĂ.

Luțerna (Medicago sativa).

Luțerna este cunoscută tuturor plugarilor, ca o plantă ce dă nutreț mult și plăcut animalelor și cu deosebire în stare verde. Ea era cunoscută și strămoșilor nostri Romani, înainte de aceasta cu 2 mii de ani. În țările calde, de mează-zi, crește sălbatică; la noi însă numai cultivată cu îngrijire.

Luțernei îi place pământul, a cărui pătură roditoare este cât mai groasă, pentru-că rădăcinile ei pătrund afund — și până la 9 metri — în pământ. Ea izbutește în ori-ce loc, numai să fie gras; clima uscată și caldă îi convine însă mai bine. Pe un pământ sec și năsipos aduce roade îmbelșugate și ține mulți ani, 8—15 și chiar și până la 20 ani.

Pământul bine gunoit, care în anul trecut a fost cultivat cu cucuruz sau napi și în toamna trecută s'a arat, acum în primăvară, începând din Martie—Maiu, se seamănă cu luțerna, amestecată cu ovės sau orz, ca aceste să o adăpostească până se va întări. În pământ lutos se poate sămăna și fără ovės sau orz.

Sămănându-se cu orz sau ovės, aceste se seamănă mai întâiu, astupându-se cu plugul sau cu grapa și la urmă luțerna, cam 12—13 chgr. la juger, acoperindu-se cu grapa, de care se leagă mărăcini, pe urmă locul se apasă cu tăvălugul.

Luțerna nu suferă de secetă sau ferbințeală, din pricină că, după-cum am arătat și mai înainte, rădăcinile ei pătrund adânc în pământ, unde află umezeală de ajuns.

Îi sunt stricacioase: umezeala mare, brumele târzii, mărăcini, tortoțelul, pirul, oschiga, rugina, mucegaiul și altele. Buruienile, ce s'ar ivi în anul întâiu prin luțerna, trebuie plivite.

Ovėsul sau orzul, care s'a sămănat cu luțerna, e de a se cosi înainte de a-i da spicul și de cu toamnă, toamna luțerna încă trebuie cosită; dar' să nu se pască, pentru-că acesta e păgubitor. Primăvara de regulă se grapă locul cu luțerna.

Ea se cosește totdeauna îndată-ce înflorește, ca să nu i-se prea întărească cotoarele. Vitelor se dă numai după-ce s'a vestejit ori s'a uscat, ceea-ce se face pe niște lemne, numite capre. Frunzele ei nu se scutură așa tare, ca ale trifoiului. Căii o mănâncă în stare verde mai bine ca toate celelalte animale.

Când anul e bun și locul a fost cu îngrijire lucrat, luțerna se poate cosi de câte 4—5 ori peste an, dând jugerul câte 30—45 măji metrice de fân. Venitul recoaltei este 5—8 hectolitri la 76 chgr. sămănță. Pentru sămănță mai potrivită este cositura a doua.

Împreunarea stupilor.

Cu prilejul cercetării de primăvară aflând, că un stup n'are matcă, sau că doar' ar ave matcă falsă ori stearpă, trebuie împreunat la toată întâmplarea cu altul, firește cu unul nu prea bogat în albne.

Spre acest sfârșit, matca stearpă sau cea falsă se nimicește. Matcă stearpă este aceea, care ouă în fiecare celulă mai multe ouă. Puii eșiți din astfel de ouă sunt de trântori și acoperiți în celule cu un acoperemânt bulbucă de ceară, pe când la puii de albine lucrătoare acoperemântul este oblu. O astfel de matcă se ucide, lăsând albinele 24 de ciasuri singure, ca se simtă că sunt fără matcă. După aceea ramele cu albine din această coșniță le așezăm în despărțământul de miere al coșniței mobile, punând peste gratia lui Hanemann o bucată de sită din drot și împedcând în chipul acesta trecerea albinelor. După 2 zile și 2 nopți sita de drot se depărtează și stupii sunt împreunați.

Matca falsă este o albină, care, în lipsa unei matce bune sau chiar și a unei sterpe, ia locul de matcă, nu mai ese din coșniță, se nutrește bine și începe a oua, firește mai multe ouă în fiecare celulă, ear' puii și acoperișele celulelor sunt întocmai ca și de matcă stearpă. Matca falsă nu se poate deosebi dintre celelalte albine și de ea putem mântui stupul din coșnițele mobile astfel: coșnița cu stupul de pricină o ducem cât mai departe de stupină, scoatem toți fagurii din ea și coșnița goală o așezăm la locul ei în stupină. Acum măturăm albinele de pe faguri cu o peană udată în apă rece și cei fără ouă și pui îi așezăm fără amănare în coșniță. Matca falsă se prăpădește de regulă cu acest prilej și stupul se poate împreuna după 24 de ciasuri.

(Va urma).

Societăți de cumpătare!

Despre folositoarea carte a dlui Aluașiu: *Societăți de cumpătare*, eată-ce păreri bune își dau foile:

„Gazeta Transilvaniei“ scrie următoarele:

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, a apărut tocmai acum și se află de vânzare un „Îndreptar pentru înființarea societăților de cumpătare“ după modelul societății din Babța, scris de dl *Gavrila Aluașiu*.

Este o carte, în care se dau toate povețele de lipsă pentru cei-ce ar dori a înființa asemenea societăți. În ea se află statutele societății, cum și ale fondului de bucate atât în limba română, cât și în limba maghiară, apoi rugarea la ministru, o explicare a statutelor, istoricul înființării societății etc. În partea primă se află o prefață scrisă de dl *Dr. E. Dăianu*, în care arată însemnătatea acestor societăți, ear' la urmă câteva disertațiuni despre stricăciunea beuturilor spirituoase etc. Un exemplar costă 50 cr.

„Tribuna Poporului“ din Arad, arătând însemnătatea crucei și a însoțirilor de cumpătare, privitor la carte scrie următoarele:

„Istoria întemeierii acestor prețioase așezăminte, a scos-o de sub tipar la „Tipografia“ din Sibiu dl inv. *G. Aluașiu*, împreună și cu statutele și a societății și a fondului de bucate (și românește și ungurește spre ușurarea celor-ce ar dori a-i urma) și cu

toate îndrumările de lipsă pentru întemeiere. Cartea se vinde la „Tipografia“ din Sibiu cu o coroană.

Am dori mult să o citească cât mai mulți preoți și învățători ai noștri și să se gândească asupra lucrului, căci sigur pe mulți o să-i tragă inima să facă și ei așa, ceea-ce din inimă am dori fiicărei comune românești.

Numai curaj, și să nu despereze oamenii la cea dintâiu, nici la a doua, nici la a zecea greutate ori neplăceri, căci fără greutate precum știm, nimic nu merge!

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

Comitetul central în cele din urmă ale sale ședințe a luat următoarele hotărâri mai de căpetenie: Dă membri noi ordinari au fost primiți: Aureliu Barbu, notar în Rechita; Vasile Dura, inv., Simeon Gavrilă, econ., Vasile Oana, paroch și Pavel Opriș, primar, toți din Pianul-super.; Nicolau Mihailă, proprietar în Vinerea; Victor Cărăban, notar în Mohu; Vasile Aldea, notar în Lancrăm; George Comșa, notar în Tălmăcel și Nicolae Penciu, jude reg. în pens. în Sibiu.

Raportul secretarului *Victor Tordășianu*, despre cele 2 întruniri agricole, ținute în Rechita la 6 și în Pianul-de-sus la 7 Febr. c., la care au participat, ca reprezentanți ai comitetului presidentul D. Comșa și secretarul V. Tordășianu, cum și despre înființarea în amândouă a câte unei „*Insoțiri de credit sătești sistem Raiffeisen*“ și în Pianul-superior și a unei tovărășii agricole — s'a luat la cunoștință.

De asemenea s'a luat la cunoștință în cunoștințarea presidentului D. Comșa despre a 3-a întrunire agricolă, ce s'a ținut la 27 Februarie c. în comuna frunțase *Poplaca*, la care au participat presidentul D. Comșa și vicepresidentul Dr. D. P. Barcianu. Frunțașii din Pop'aca doriau să înființeze o bancă pe acții, dar' în urma sfaturilor reprezentanților Reuniunii au pus temeiul la o „*Insoțire de credit sătească sistem Raiffeisen*“, la care s'a ales president: Coman Baca, paroch; vicepres. I. Opriș, ear' de cassar notarul Aureliu Milea.

Prin secretariat s'au vândut 200 libele (cărțile) pentru debitorii „*Insoțirii de credit*“ din Mohu și 200 pentru debitorii „*Insoțirii*“ din Apoldul-rom., în total 400 la 3 cr. = 12 fl.; mai departe din cele 2000 obligațiuni (cu text român și maghiar) pentru *Insoțirile de credit sătești*, tipărite de Reuniune s'au vândut 200 la 1 cr. = 2 fl. pentru *Insoțirea* din Mohu. În același timp pentru *Insoțirea de credit* din Aciliu, ale cărei statute au fost înaintate la tribunalul din Sibiu spre aprobare și spre înregistrarea firmei s'au vândut 300 coale registre de comptabilitate la 5 cr. = 15 fl., cele-ce s'au luat la cunoștință.

Din „*Cartea stuparilor săteni*“ de Romul Simu, s'au dat spre vânzare librăriei „*Tipografia*“ din Sibiu 50 exemplare și *Librăriei diocesane* din Caransebeș 30 exemplare, ear' din cartea „*Insoțirile de credit sistem Raiffeisen*“ s'a dat Librăriei archidiocesane de aici 20 exemplare; cele-ce s'au luat deasemenea spre știință.

Secretarul Reuniunii în calitate de raportor al juriului expozițiunii de vite, ținută la 5/17 Octomvrie a. tr. în Boița, prezintă și cetește raportul, pe care comitetul îl ia la cunoștință și hotărăște a se publica în toate foile noastre, a se acelu la raportul general anual și a transpune un exemplar și la comisia economică comitatensă, cu adusul, că în a. c. Reuniunea va ține a IX-a expoziție, dar' nefiind încă în curat cu localitatea, în

care se va ține — despre aceasta comisiei i-se va face raport mai în urmă.

Din consemnarea transpusă de înaltul ministru se vor publica toate comunele românești puse sub carantină din cauză, că în viile lor s'a ivit *filoxera*.

S'a luat la cunoștință, că biroul a publicat prin foi avisul comisiei economice comitatense despre premiile de 1 cr. pentru extirparea de 2 vrăbii stricacioase și 1 cr. pentru 4 ouă de vrăbie.

Termenul pentru înaintarea prin membrii Reuniunii cererilor la comitet pentru a fi împărțiți cu semințe de nutrețuri — s'a amnat pe 25 Martie n. și totodată s'a hotărât, ca comitetul să mijlocească pentru ori-cine i-se va adresa procurarea de fel de fel de semințe de nutrețuri, legumi etc.

Avisul comitetului despre favorul oferit de comisiunea economică comitatensă la procurarea proaștelor (stropitoare, tulumbe), care să se folosească la stropirea viilor cuprinse de boala numită *peronospora viticola* s'a publicat prin foi și s'a tipărit și în deosebi și s'a trimis la 20 comune din comitat cu cercetarea să se folosească de favorul de a cumpăra proască, ce ar costa 14—16 fl., cu 7 fl. respective 8 fl.

Vicepresidentul Reuniunii Dr. D. P. Barcianu a prezentat apelul Reuniunii agricole în cauza *propășirii industriei de casă*, pe care comitetul primindu-l hotărăște să se publice prin toate foile noastre și să se tipărească și deosebit și să se trimită la fruntașii din comune cu cercetarea să tindă mână de ajutor spre ajungerea scopurilor ce se urmăresc; în legătură cu acestea președintele D. Comșa a adus la cunoștință, că din prilejul petrecerii sale în Munții Apuseni dl. Victor Vodă, învățător în Feneș a dăruit pentru Reuniune mai multe modele de lucru de mână, făcute de sora d-sale și reprezentând în forme frumoase împodobirile cum în vechime le purta femeia română din Munți la cămeșile (iile) sale și totodată aceste modele formează începutul colecțiunii, puse la cale de Reuniunea agricolă.

Comisarul guvernial Likás Béla, în cunoștință, că este de părere că obiectele din ramul agriculturii, ce s'ar trimite la expoziția internațională din Paris (Franța), ce se va ține la 1900, vor fi expuse colectiv după diferite ținuturi și că prin urmare adunarea lor la un loc nu ar costa mari sacrificii nici pentru proprietari, nici pentru Reuniuni, de oare-ce transportul la Paris și înderăt, cum și speșele cu aranjamentul, îngrijirea etc. a obiectelor se vor acoperi din fondul expoziției și în cele din urmă provoacă Reuniunea să-i arete până la finea lui Martie, că din acest ținut ce se poate expune. Comisarului amintit i-se rescrie, că la 23 Ianuarie Reuniunea a raportat înaltului ministru despre toate lucrările săvârșite de Reuniune și că și în partea aceasta se află obiecte vrednice de a ține concurența cu altele din alte părți și că Reuniunea este gata a lucra pentru adunarea de obiecte, dacă înaltul ministru îi va pune la dispoziție un ajutor de 500 fl., cu care să se acopere cheltuielile unei expoziții de vite, cereale, unelte economice, poame, lucruri ale industriei de casă, expoziție, ce să se țină în toamnă aici în Sibiu ori în Sebeșul-săseș, cu care prilej apoi s'ar pute îndemna proprietarii la participare și s'ar pute alege și obiectele pentru expoziție. Dar' că neprimind până-acum nici un răspuns comisarul să binevoască a întreveni la înaltul ministru cu scop de a rezolvi cererea Reuniunii și grabnic și în favorabil.

„Învățătorul”

Sfaturi economice.

Plantarea smereii.

Smerea se plantează mai bine primăvara, după-ce toamna pământul a fost săpat și gunoit. Se fac mai întâiu brezde lungi dela miază-zi spre miază-noapte, depărtate de un metru una de alta și pe lângă aceste se implântă tot la 2 metri mici stâlpi, cari se prind unii de alții cu un rînd de lași sau cu drot în partea din sus și un alt rînd la 1/2 metru mai în jos.

Pentru plantare se aleg mlădițe puternice, crescute în anul trecut, cari să aibă mulțime de rădăcini. Mlădițele se rețează ca se rămână de 20—30 cm. și se plantează în depărtare de un metru una de alta. Urmând timp uscat, nu trebuie să cruțăm apa.

Ce să luăm în băgare de seamă la cumpărarea pomilor?

Pomișorul să fie fără nici o scădere atât la rădăcini, cât și la trunchiu și coroană. Coroana rădăcinilor să nu fie o încurcătură de rădăcini groase ca degetul; 4—5 de aceste sînt de ajuns pentru a întări pe deplin pomișorul în pământ. Dimpotrivă, sînt neapărat de lipsă mulțime cât de mare de rădăcini subțiri; căci aceste au să nutrească pomul. Astfel de rădăcini au de regulă acei pomișori, cari au fost prăsiți și crescuți cu îngrijire și pricepere în școlile de pomi. Trunchiul să aibă coaje lucie și să fie în forma fusului.

Mici strîmbături la trunchiu să nu ne sparie, ele își perd urma cu încetul; dimpotrivă ferește-te de pomul care are răni afunde, până și în partea lemnoasă. Coroana să fie bine formată de toate părțile, avînd 5—8 rămurele regulat crescute.

Întrebuințarea varului pentru îmbunătățirea viilor.

Varul se folosește tot mai mult la viile, al căror pământ este sărac de părți văroase, pentru-că vierii s'au convins, că roadele, cu chipul acesta, se înmulțesc. Ce e drept varul nu este un mijloc însemnat de gunoie, dar' lucră cu putere la descompunerea materiilor de humus (grase) și pentru nutirea mai cu efect a plantelor. El influențează mai cu seamă asupra temperaturii potrivite a pământului și asupra putrezirii; de aceea în locurile tare sărace de var are bune urmări, făcîndu-le mai calde și mai pu-făioase, prin urmare mai acomodate de a da recoalte îndestulitoare. După însușirea pământului, se pot folosi pe un hectar (cam 2 jugere) până la 40 măji metrice de var.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului E. S. în Ferihás. Ne scrii, că ai o grădină, în care se află 60 altoi de câte 4—6 ani, în depărtare de 2 1/2 stînjini unul de altul; acestia bine dezvoltăți fiind și umbrind locul, as'fel că grădina nu o mai poți folosi pentru cultivarea legumelor, faci întrebarea, ce sămîntă de iarbă ai pute sămîna, fără ca aceasta să vatăme rădăcinile pomilor?

Modul cel mai lesnicios este sămînarea în mare măsură a floarei de fîn, provenită din ierburi frumoase. Mai bune sînt cele crescute în fața soarelui. Sămînta se acopere cu o pătură tare subțire de pământ. Dar' mai potrivit va fi, cumpărînd sămîntă de iarbă italiană, iarbă franceză, iarba oii și de trifoiu alb, cari le vei amesteca și sămîna, căpătînd cu chipul acesta o pajistă frumoasă și nestricăcioasă pomilor.

Abonentului nr. 2289 în Zam. Ne ceri sfatul: ține mai mulți ani sau numai în anul prim gunoiul măiestrit? Dela cine și cu ce preț se poate căpăta? O maje metrică pe cît teritor ar fi de ajuns?

Gunoiurile măiestrite sînt de foarte multe feluri și nu toate sînt potrivite pentru ori-ce loc. De altă parte fiind scumpe și adesea mestecate cu materii nefolositoare, lucrul cel mai bun ar fi să faci probă cu vre-o 10—20 chgr. și ajungîndu-ți scopul ai pute să cumperi și în măsură mai mare.

Să te adresezi la „Hungaria” societate pe acții pentru gunoiurile măiestrite etc. în Budapesta, B. Margulies et Co. Wiena, IV/I Technikestrasse 5, sau la A. Schram, Praga, Central-Bureau: Heinrichsgasse 27, de unde, cerînd ți-se vor trimite prețuri curente. De altfel vom scrie în alt număr mai pe larg în această privință, pentru-că pe cum se vede, cei mai mulți n'au nici idee despre gunoiurile măiestrite și prin urmare nici că ai trage vre-un folos, știind cît ajunge o maje metrică din fiecare soi de gunoiu și ce preț are.

Învățătorului care ar dorî să-și îndrepteze tonul în F. Fumatul peste tot nu aduce omului nici un folos; învățătorilor însă, cari sînt siliți să vorbească, și să cînte — în continuu amărîți și ațîțați — în aerul cel stricat al școlii, sigur că le strică, avînd totodată influență rea și asupra tonului. Încât pentru îmbunătățirea tonului, știind că „Uebung macht den Meister” — cum zice Neamțul — nu-ți putem recomanda, decît deprinderea și stăruința neîntreruptă, avînd de ajutor pe un bun cântăreț.

I. M. în M. Dacă de fapt sora socrului d-tale n'a subscris împăciuirea ea are drept să iee ceea-ce după lege i-se cuvine din averea părinților ei. La tot cazul însă ar fi mai bine și cu mai puțină cheltuială să cercați o împăciuală.

Abonent nr. 1477 (în Rodna n.) Deși e lucru cam greu fiindcă nu au fost de față 2 martori deodată la facerea trgului, totuși credem că cu un avocat bun vei pute do-bîndi procesul.

Știri economice.

Tîrg de vite de prăsilă. Joi, în 28 Aprilie n. c. se va ține la Sibiu al nouălea tîrg de vite cornute de prăsilă, subvenționat de comitatul Sibiu și împreună cu împărțire de premii și diplome de laudă. La tîrg se admit următoarele soiuri: Bovine de rasa Pinzgau originală; vaci din încrucișări cu bovine de rasa Pinzgau și din țeară, fucăt aceste au notele caracteristice ale încrucișării cu rasa Pinzgau; bovine de soiuri din țeară.

Tîrgul se va ține cu prilejul tîrgului de vite de primăvară și anume Joi, 28 Aprilie a. c. pe locul anume menit a tîrgului de vite în Sibiu.

Tîrgul se va deschide în 28 Aprilie la 9 ore dimineața și se va închide la 4 ore după amiază. Împărțirea premiilor va avea loc la 3 ore d. a.

Primirea vitelor se face în 27 Aprilie în decursul înaintea amiezii, de la 8 ore dimineața încolo și se încheie la 11 ore a. m.

Taxă anumită de expoziție nu se plătește.

Fiecare vită expusă trebuie să fie de vânzare; prețul ei trebuie numit în forma hotărîtă de proprietar încă la admiterea vitei. În prețul fixat trebuie să se vîndă la tot cazul vita cumpărătorului, ce s'a anunțat în locul prim. Proprietarului îi stă în voie a mai lăsa din prețul numit.

În anul acesta se vor împărți diplome de laudă și mai multe premii în bani, de câte 5 și 10 fl. Diplome și premii se dau numai proprietarilor din comitatul Sibiu; ele se dau de un juriu. Cercetarea tîrgului este iertată ori-și-cui.

Inceputuri bune. „De sub Munții-Apuseni“ ni-se scrie: Trebuie să ne umple bucuria auzind și văzînd, că și poporul nostru lăpădănd indiferentismul de până acum, începe a se împrietini și a îmbrășa tot mai mult diversele ramuri de industrie — rîvnind ca să străplînte și între ai noștri, aceste meserii proventuoase. Asemenea este observabilă mai ales de un timp încoace, laudabila mișcare a poporului spre încurajarea și spriginirea micilor începuturi ce le fac unii Români cu deschiderea de bolți în diverse centre și sate românești. Hotărît, că în această privință un merit necontestat au prețioasele ziare „Tribuna“ și „Foaia Poporului“, cari la timpul seu nu au întârziat să aducă aminte și să serte tinerilor noștri comercianți — rurali — diversele locuri, în cari mai bine și mai ușor ar pute deschide mici băcării, fiind doriti și spriginiti la timpul seu, cu tot de-a-dinsul de poporul respectivelor comune.

Din multele cazuri de această natură amintesc numai unele despre cari s'm auzit și putut afla câte ceva în drumul meu spre Munții-Apuseni. Cam de vre-o doi ani încoace, s'au așezat prin satele dela poalele acestor munți, ca Micești (Kisfalău), Șard, Cricău etc., boltași români — mîrgineni — de pe la Tilișca — Săliște, deschizînd aici prăvălii mici pentru poporul rural, procurându-i articolii lui trebuincioși, de o calitate cât se poate mai bună și cu prețuri moderate. În tot locul poporul a primit pe acești mîrgineni cu o plăcere vie — spriginindu-i pe cât numai se poate. Bine înțeleg, că băcanii de până acum ai acestor comune — Jidani — ajunși acum la stare bună, se încearcă mult ca să zădărnicească statornicirea acestor prăvălii românești, riscînd câștigul lor și vînzînd chiar cu prețuri scăzute. Totuși nu pot opri în mare parte poporul, ca să nu meargă la „bolta mîrgineanului“. Ce progres și prosperare nu s'ar vedea la aceste bolți românești, când ar avea concesiune de regale și trafic?

„Asemenea a început poporul român din aceste locuri ca să-și dea copiii la măiestri prin orașele apropiate Alba-Iulia, Zlatna, Ighiu etc. Așa spre ex. numai în comuna Șard — după-cum am putut afla — se află acum mai bine de 30 măiestri cu ucenici cu toc luați, pe când până mai înainte cu câțiva ani nu avea decît vre-o 5-6. Și oarecîți nu ar mai îmbrășa diversele ramuri industriale, dacă nu ar fi împedecați dela aceasta — de sărăcie? Sau câtă rîvnă după măiestri nu s'ar pute observa la copiii țeranului nostru, dacă spre aceasta ar fi încurajați din vre-o parte oare-care cu ceva ajutor material bănesc?

Servească casurile amintite spre lauda poporului român din aceste sate dela poalele Munților-Apuseni, și spre exemplul și îndemnul altora, întru imitarea acestora. *V. Turin.*

Căi ferate în Séculme. Știm, că până în pasul Ghimeș calea ferată a fost făcută și deschisă anul trecut. Acum se fac pregătiri pentru a se construi alte căi, anume dela Reghin la Sereda-Cincului; această linie se va da în lucrare în anul curent. Apoi va urma o altă linie dela Odorheiu în Ciuc peste Arghita. La 1900 vor fi gata aceste linii și România încă va zidi până la Ghimeș o cale ferată.

Cultivarea pomilor. Cu titlul „Faltenyésztés“ a eșit în editura ministeriului reg. ung. de agricultură o carte, scrisă ungarște, de autorul Molnár István. În ea se face cunoscut cetitorului întreg materialul prășirii arborilor, mijloacele și lucrările; apoi se ocupă temeinic cu prășirea, cultivarea, tractarea și îngrijirea pomilor și a altor arbori.

Cartea deși se extinde pe 19 coale de tipar, conținînd 91 figuri costă numai 50 cr., ear' preoții și învățătorii pomiculti cari doresc a avea această carte se pot adresa cu epistolă către autor, dela care vor primi o copie în cinste în urma dispunerii ministrului de agricultură.

Pentru vișeri și proprietari de grădini. Dl Pavel Vanceiu din Boros-Şebes (comit. Arad) ne înștiințează, că dînsul fiind pregătit anume pentru vișeri, ar voi să se aplice la vre-un proprietar de vii, mai e seamă în ținuturile locuite de Români. Dînsul este de 22 ani, necăsătorit și vorbește limba română și maghiară; a absolvat cu succes eminent cursul de vișeri și pomării dela școala reg. ung. de vințelari din Miniș (com. Arad) și acum de curînd a fost în comuna Körmand (comit. Vas) pentru praxă. Dînsul se pricepe la pregătirea și cultivarea altoilor de viie, sădirea vitelor americane, conservarea vinurilor etc., pomării, grădinaritul, purtarea socotelilor etc. Adresa în Boros-Şebes.

Drum nou. Între Bichiș și Ciaba n'a fost până acum drum făcut. Ministrul de negoț a hotărît, ca să dea ajutor pentru facerea unui drum de țeară; lucrările se încep în curînd.

Cursul de economie ținut de Reuniunea de agricultură a comitatului C.-Severin și condus de profesorul Iosif Bălan s'a sîrșit cu examenul ținut la 5 Martie c. n. Elevii în număr de 22, toți economi, au răspuns foarte bine la întrebările puse de membrii comisiei și toți au fost premiați cu câte una sau două unelte de grădină: foarfece, cuțite, fireze etc.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș.

Silvestru Moldovan.

Scărișoara.

(Urmare.)

Cea mai frumoasă parte a ghetarului este hala din urmă, așezată (cu vre-o 5 m.) mai jos, decît coridorul. Ea are formă rotundă, ca și anticamera, dar' este mai mică, avînd în lățime 21 m.; boltitura se nalță până la 22 m. Padimentul este acoperit cu ghiață, ear' părății și boltitura în parte mare cu cristale. Frumsețea ei însă o alcătuiește mulțimea de sloiuri de ghiață, cari sau atîrnă din tavan (stalactiți) sau se ridică din padimentul ghetos (stalagmiți). Ei dau halei înfătoșarea unei măiestroase biserici, din care pricină Moții i-au și dat numirea de *Biserică*. Boltitura este aproape întregă decorată cu sloi-stalactiți, ear' pe padiment sînt mai multe grupe fantastice de stalagmiți. Unii din aceștia sînt de mai mulți metri în înălțime. Deja la intrare, pe treptele pe cari coborîm din coridor în hală, se află 4 stalagmiți, înalți peste trei m.; urmează apoi o grupă de alți câțiva mai mici. Mai în lăuntru se află o movilă de ghiață împrejmuită de o pitorească grupă, compusă din 6 stalagmiți mari și vre-o 50 mai mici. Movila cu grupa aceasta se numește *Altar*. Altarul cu sloii, ce atîrnă de sus, ca o draperie, este de o frumseță uimitoare, așa că cu greu i-se poate afla altundeva părăchea. Cel mai înalt stalagmit este de trei metri și se aseamăna întocmai cu forma și statura unei femei, din care pricină la Moții există tradiția, că el este o *Zîna împărătească*, schimbată în un sloiu de ghiață și încunjurată de curtenii sei, cari sînt sloii dimprejur. Toți stalagmiții din „biserică“ sînt alcătuiți din cea mai curată ghiață, cristalină și străvezie, înfătoșînd, luminați de torțe sau de lumini, o priveliște feerică, care produce un efect magic, de nedescris. Temperatura în peșteră este vara între 7 și 10° C. de căldură, ear' iarna e sub punctul de ghiață.

Așa ni-se înfătoșează ghetarul dela Scărișoara; astfel de minune a naturii are Ardealul, ascunsă în sînul Munților-Apuseni ai sei!

În ținutul Scărișoarei și Albalului sînt în preponderanță formațiunile de calc (trias-calc); afundătura ghetarului și alte afundături de soiul acesta sînt alcătuite de stînci văroase, asemenea și cheile și strîmtorile, cum este valea Ordincușii, strîmtoarea La Strajă ș. a.

Spre miază-noapte dela Albac și Scărișoara se află linia de despărțire a regiunii apelor Arieșului și Someșului. Din valea Arieșului duc cărări de munte în valea Someșului, înspre Cluj. Asemenea căi de munte trec dela Scărișoara spre apus, peste coamele munților Bihariei, cari de aici nu sînt departe. Una dintre cele mai umblate este calea care pleacă din valea *Galbinei* sau a *Riului-Alb*, un braț principal al Riului-Mare. Ea se așterne prin codri străvechi de fag și brazi și trecînd peste curmătura La-Jocu și pe lângă muntele Peatra-Grăitoare, coboară în valea Crișului-Negru.

Căile aceste, cari numai de-a picioarele sau călare le putem străbate, sînt folosite de aceia dintre Moții ciubărari, cari nu-și iau drumul pe Arieș în jos, ci își duc marfa spre vânzare în valea Someșului, spre Huedin și Cluj sau în țeara Bihariei.

CRONICĂ.

Iubileul Măiestăței Sale. Din prilejul iubilenului domniei de 50 de ani al Măiestăței Sale Francisc Iosif — după-cum se scrie din Petersburg — vor veni în Viena deputații din toate regimentele rusești al căror patron și comandant e Monarhul nostru. Tot atunci va trimite și colonia austriacă din Rusia o deputație, care și va preda Monarhului o frumoasă adresă de felicitare.

Sărbare națională în România. Prin decret regal eșit în foai „Monitorul Oficial”, s'a hotărât ca ziua de 24 Ianuarie, aniversarea unirei principatelor române, să fie trecută printre sărbătorile puzite de toate școlile din țeară ca sărbătoare națională.

Această zi este totodată și ziua în care s'a înființat „Liga”.

Noi advocați români. În zilele acestea au depus examenul de avocat la fabla reg. din Budapesta d-nii Dr. Ioan Șenchea, care se va așeza în Făgăraș, și Dr. Sever Ispravnic, care se va așeza în Arad.

O nouă jertfă a justiției maghiare. Tribunalul din Cluj a înfundat de nou un Român în pușcărie, pentru agitație. S'a întâmplat adevărat, că în 11 Mai al anului trecut în comuna Borșa — un Român cu numele Vasiliu Sintiovan — în stare de beție a sfirticat două stăgulețe ungurești, căci chiar pe atunci se țineau sărbătorile pentru tîmbălăul millenar. Sintiovan a fost imediat arestat de gendarmi. Atunci un anumit Mihail Sigeti, a intervenit pentru liberarea lui Sintiovan. Firește, că la gălăgia ce s'a făcut s'a strîns lume multă în jurul lor. Pentru atîta lucru s'a pornit proces în contra lui Sigeti și tribunalul din Cluj l-a condamnat la 10 fl. amendă și 6 săptămîni închisoare de stat, — pe motivul, că a atîțat poporul la ură în contra Ungurilor. „Magyar Polgár”, noua foaie guvernamentală din Cluj — după care dăm știrea de mai sus — ar face bine să ne spună ce pedeapsă i s'a dat lui Sintiovan, care a rupt steagurile, dacă apărătorul lui a fost pedepsit atîț de barbar? De sigur l-or fi băgat în închisoare pe vieață, căci așa-i justiția maghiară când e vorbă de Români.

Pentru maghiarizare. Nu de mult a murit în Zenta un patriot cu numele Deák Lukács. Acesta a lăsat prin testament societății de maghiarizare EMKE din Cluj, o moșie în preț de 126.000 — o sută douăzeci și șase mii florini.

Eată cum jertfesc Maghiarii pentru scopurile lor!

„Societate de cumpătare” — premiată! — Brava „societate de cumpătare” din Babța (Sălagiu) a aflat în banca „Silvania” din Șimleu o corporație care o știe prețul. Precum aflăm în adunarea generală a „Silvaniei”, recunoscându-se însemnătatea societăților de cumpătare și pentru a îndemna la întemeierea lor, s'a hotărât a dărui societății din Babța, care așa de zeloasă urmărește scopurile sale, un premiu de 100 coroane. Eată o faptă frumoasă vrednică de imitat din partea băncilor noastre, cari țin la întărirea economică a poporului nostru.

Din prilejul premierei ni s'e trimite următoarea *multumită publică*: Răspunderea a tot ce e bun și folositor în poporul nostru o urmăresc „Societățile de cumpătare”. Vă-

zînd direcțiunea institutului de credit și economii „Silvania” această bună lucrare, în adunarea sa generală dela 17 Martie c. n. a decis premiarea „Societății de cumpătare” din Babța cu 100 de coroane. Pentru acest premiu dat din partea „Silvaniei” subscrișii în numele „Societății de cumpătare” venim a-i aduce cea mai ferbinte mulțumită publică. — Fapta nobilă a institutului de credit și economii „Silvania” credem, că va fi urmată și de alte institute de ale noastre în tot locul unde se vor întemeia societăți de cumpătare. Dat în Babța, la 22 Martie 1898 st. n. *Stefan Pop*, președintele „Societății de cumpătare”. *Gavriil Aluașiu*, notar al „Societății de cumpătare”.

O ordinațiune ministerială — volnică. Ministrul de justiție Erdéyi a dat în zilele trecute din nou o ordinațiune volnică. Ordinațiunea aceasta demandă oficiilor postale ca să desfacă toate pachetele și scrisorile suspecte și să confiscă publicațiunile atîțtoare și socialiste. Adevărat, că ordinațiunea se pare a fi îndreptată în contra socialistilor, dar ascuțitul ei e îndreptat și în contra noastră. Nici până acum scrisorile și cărțile românești nu erau scăpate de controla lui Jeszenszky și a oficialilor șovinști dela postă — dar după ordinațiunea lui Erdéyi — vom ajunge acolo, cât nu vom mai cuteza să mai scriem epistole, căci ni se vor desfaca toate folosind ordinațiunea ministerială de pretext, ca să vadă nu cuprind publicațiuni socialiste.

Episcopul Majlath și Ciangăii. Episcopul Majlath se ocupă cu gândul ca să aducă pe toți Ciangăii catolici din Bucovina în Ardeal, așezându-i în ținuturile mai puțin populate. Planul acesta voește să-l pună în acțiune cu prilejul visitațiunilor canonice ce le va face în curînd în Bucovina. Bucuria foilor ungurești e mare pentru această faptă patriotică. Dar cine știe cum se vor simți Ciangăii, dacă vor veni în fericita noastră patrie. Că doar mai făcut-au ei coloniști de Ciangăi, cari au luat lumea în cap mai pe urmă și s'au dus de unde au venit.

Episcop de Rimnic, în locul răposatului Ghenadie, a fost ales, Joia trecută, arhierul Atanasie Mironescu. Ședința marelui colegiu electoral a fost condusă de Metropolitanul-Primat din București, I. P. S. Sa Iosif Gheorghian.

Poporațiunea României. La congresul statistic internațional din Petersburg profesorul universitar român Vasilescu a comunicat câteva date foarte importante cu privire la poporațiunea României. După aceste date, numărul locuitorilor României, afară de Dobrogea, este azi de 6.645.023. Adăugându-se la acestia și locuitorii Dobrogei, în număr de 274.575 rezultă, că numărul total al poporațiunei României din anul 1897 a fost de 7 milioane. Aceasta ar însemna, că din 1859 și până azi numărul locuitorilor s'a sporit cu 2.000.000. Această înmulțire neașteptată a poporațiunei este a se atribui în mare parte imigrărilor în masse a Românilor de prin țărilor învecinate și cu deosebire din Ardeal și din Ungaria.

Fundațiunea Gozsdu. În zilele acestea s'a ținut în Pesta adunarea comisiunii de 9 membri însărcinate cu supravegherea și administrarea fundațiunei Gozsdu. Fundațiunea Gozsdu se urcă la suma de 1.700.000 fl. și anual se împart din ea stipendii la 120 de tineri. Dintre hotărârile mai însemnate ce

le-a adus comisia în adunarea de acum, e întemeierea de 6 stipendii pentru tineri români săraci, cari studiază în școlile de cadeți și anume 3 pentru cei dela honvezime și 3 pentru cei din armata comună. Însemnata e hotărrea de a întemeia un internat în Pesta pentru tinerimea universitară.

Cursul de altoit pomi — amînat. Primim următorul avis: Din cauze neatirnitătoare de noi sîntem siljiți a amîna cursul de altoit pomi, ce era să se țină Duminecă la 15/27 Martie c. în comuna Sadu, pe Dum. 3 Aprilie n. (22 Martie v.) Sibiu, 25 Martie n. 1898. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”.

D. Comșa,
preș.

V. Torăștanu,
secretar.

Hoți la Episcopul Pavel. Foile ungurești scriu, că în 19 l. c. cătră dimineață niște hoți îndrăzneți au pîtruns în castelul din Slatina (com. Maramurș) al Excelenței Sale Mihail Pavel, episcopul de Oradea-mare, și au spart cassa wertheimiană. Păzitorul observînd lumină în castel, i-a luat în urmărire, dar hoții au luat-o la fugă, și vîzînd că totuși sînt urmăriți, unul dintre ei a pușcat cu revolverul asupra păzitorului și l-a nimerit în genuche, încât acesta a căzut la pămînt. Ce au furat îndrăzneții hoți până acum nu se știe.

Statute întărite. Ministrul a întărit statutele nou înființatei *inșofiri românești de cetire din Codlea* (țîngă Brașov) și a *societății junimeii române din Babța*.

Révaș negru. Ni se scriu următoarele: În comuna Rod (cercul Poiana) se află un domn învățator confesional gr.-or. cu numele *Vasile Dobrescu*, pretins om inteligent și îl cunoaștem de altcum om de omenie, însă nu știm cauza sau mai bine zis care păcat îl îndeamnă ca să-și trimită copila la școala de stat ungurească (Kisededovoda) în Săliște? Mai este un măiestru pînzar cu numele *Ioan Hurdu*, care și dînsul își trimite copilul la Kisededovoda. Fiind acest măiestru în mai multe rînduri dojenit de prieteni, că de ce își trimite copilul la Kisededovoda, răspunde: de ce să nu-l trimit, că doar și dl învățator Dobrescu își trimite copila și dacă ar fi aceasta vr'un rău, dînsul nu l-ar face, că doar d-lui e om cu carte și știe ce-i binele și răul. Ei, eată ce pildă bună dă dl Dobrescu.

Românașul.

Cinstiți nu glumă. Un grof, Ungur neaș cu numele Stáray Tibor, reîntors la Budapesta din America în 23 a l. c., a fost prins și aruncat în închisoare, învinovățit fiind că falsificător de acte publice și ca ucigaș de rînd. Să nu uităm, că Stáray face parte din înalta societate maghiară.

Socialiștii în Ungaria. Mișcările socialiste în Ungaria iau întinderi din ce în ce mai mari. Se fac societăți în toată regula cu deosebire prin comunele din Alföld — așa încât miliția și gendarmeria ține așa zicînd cuprinse comune și ținuturi întregi și tot nu izbutește să potolească furia și agitația poporului. În Hodmező Várhely e proiectat să se facă un drum de țeară — dar muncitorii au declarat, că ei nu mai lucră până nu li se va plăti 1 fl. pe zi. La multe moșii deosemena s'au pus lucrătorii în grevă (adevărat nu vreau să mai lucră). Pe vară, pe când va fi lucrul în toiul lui se proiectează o mare grevă socialistă de muncitori.

Preot brav. Din comuna Ogradena primim o scrisoare, mai lungă prin care i-se aduc laude binemeritate bravului preot Vicențiu Pirtea. — Părintele Vicențiu Pirtea fiind denumit preot în Bania — părăsind comuna Ogradena, credincioșii se despart cu mare durere de părintele lor sufletesc.

Din scrisoarea ce ni-se trimite extragem următoarele:

„Preotul nostru Vicențiu Pirtea de când se află în comuna noastră multe și frumoase fapte a săvârșit, cari fapte pot să-i servească spre onoarea dînsului, ear' nouă spre folos.

În decurs de 5 ani ca păstor sufletesc s'a îngrijit nu numai de interesele bisericești și a fililor sufletesci, ci și de dezvoltarea simțului de neam.

A format și instruit un cor bisericesc — și prin stăruințele lui s'a ridicat și o frumoasă casă parochială, — și mai pe urmă, dând casa în chirie, a binevoit, spre mulțumirea tuturor, a dărui chiria casei parochiale de pe 3 ani comunei bisericești, care chirie face 720 fl. v. a. spre a o ajutama la plătirea speselor cu edificarea casei.

În toate a fost un preot de model, venind în ajutorul credincioșilor și cu sfatul și cu fapta, — și acum depărtându-se din comuna noastră nu putem decât să-i aducem mulțumite noi și pe calea publicității.

Ne bucurăm când vedem iubirea și alipirea credincioșilor față de preoții, cari își fac datoria, și cu plăcere înregistrăm astfel de știri.

Vechi porturi românești. Maiestatea Sa Regina României adună de câteva luni păpuși de mărime între 50—70 centimetri, îmbrăcate în porturi naționale din toate vremile.

Această colecțiune va fi expusă mai întâiu la București. Suma ce se va aduna din intrările vizitatorilor, va fi întrebuințată în scop de binefacere.

În același scop de binefacere, colecțiunea va fi expusă și la Neuwied.

Școala reuniunii femeilor române din Iași, va face dar M. Sale o păpușă îmbrăcată în costumul doamnei *Chiajna*.

D-na Mărzescu s'a adresat dlui Xenopol și altor cunoscători ai antichităților noastre pentru a-i da indicațiunile necesare.

Maghiarisare la botez. După-cum aflăm din „Független Hirmondó“ împotriva părintelui gr.-cat. Socol, din comuna Lascud, e mare ura și inversarea Ungurilor de acolo, pentru-că nu voeste să introducă în protocol numele copiilor nou botezați, ungurește ci în limba română. Ungurii în prostia lor tipă ca din gura șerpilor că de ce poartă părintele protocele deosebite, că doar' destule-'s cele civile, și considerând lucrul acesta ca o crimă l-au denunțat pe părintele Socol la autoritățile bisericești și civile să-l pedepsească. Ce Unguri cuminte!

Creștinismul huiduit! Firește scandalul acesta nemai pomenit s'a putut întâmpla numai între Unguri, mai bine zis între Ungurii perșinași. Și s'a întâmplat chiar în stful tinerimei universitare maghiare... oglinda viitorului „națiunei“! Anume, într'una din ședințele congresului general al studenților maghiari, care s'a ținut zilele acestea la Budapesta, un student, Lendvay, luând cuvântul și-a început vorbirea cu cuvintele: „Keresz-

tény ifjak!“ (Tineri creștini). Asta a fost dejuns, ca să scoată din sărite pe Ungurii „noi“, cari erupseră în huidieli și țipete de protestare. Însuși presidentul s'a „revoltat“ contra vorbei „Creștini“ și a îndrumat la ordine pe vorbitor, ca-și-când cine știe ce vorbe scandaloase ar fi rostit vorbitorul!

Și asemenea scandale rușinoase se petrec în stful unor tineri preinși: nădejdea „națiunei“ maghiare! Nădejdea „națiunei“, da; însă — *slabă nădejde!*

Dar școlariilor. Cu prilejul examenului semestral ținut în comuna noastră Farcaș, situată în diecesa Orăzei-mare, în 14 Februarie 1898, generosul domn Andreiu Pelle, paroch în loc a dărui pruncilor școlari 22 exemplare cărți de rugăciuni în preț de 5 fl. 20 cr. Aduc și prin aceasta mulțumită generosului preot, care mult bine face pentru biserică și școală. Farcaș, la 16 Martie n. 1898, *Nichita Cirtiu*, învățător.

Mamă și fiu. În un sat din Ungaria o femeie aflându-se pe patul de moarte a descoperit preotului o taină groaznică. A spus anume, că în tinerețe dînsa a furat pruncul unui om din comună, din răsbunare, că acel om nu a luat-o pe dînsa de soție, ci s'a căsătorit cu altă femeie. Dînsa a dat pentru creștere pruncul unei femei din alt sat, căreia i-a spus, că este al dînssei. Crescînd pruncul mare l-a adus în satul ei și l-a dat servitor la casa părinților sei, care nu l-au cunoscut. Aici a slujit mai mulți ani avînd purtarea cea mai bună. Murind stăpînul seu, când tînărul ajunsese vîrsta de căsătorie, la îndemnul femeiei, care îl furase, el după trecerea anului de jale s'a cununat cu veduva fostului seu stăpîn, adică cu mama sa! Și nu s'a știut nimic. Dar' acum în urma mărturisirii femeiei vinovate s'a știricit! Spaima căsătoritorilor, fiu și mamă, a fost grozavă! Nenorocitul fiu a pierit din comună, ear' mama s'a sinucis în cîmîter lângă mormîntul bărbatului seu răposat!

Cum se fac alegerile de deputați?

E de interes procesul ce s'a ținut săptămîna aceasta, la tribunalul din Odorheiul-nou, care varsă din nou lumină asupra „cinstitelor“ alegeri dietale ce se fac la noi. Anume tribunalul a pornit cercetare în contra baronului Orban Otto și a soților, — că la alogerea de deputat din Olafalu, cea mai mare parte a voturilor le-au falsificat și nimicit. Asta-i cîntea alegerilor la noi. Ei au și fost osăndiți.

Seminariști bulgari în Ardeal.

După-cum se scrie din Silistria (Bulgaria) — seminariștii bulgari de acolo vor face o excursie prin Ardeal și Bănat în feriile Paștilor. Vor visita orașele cele mai de frunte de prin Ardeal și Bănat: Sibiu, Brașov, Cluj, Arad, Reșița etc. Excursia are scop de învățămînt.

113 oi arse de vii. O mare nenorocire s'a întemplat zilele trecute în comuna *Polțeni*, din județul Tutova în România. Alecu Mocanu avea închise într'un staul 113 oi. În noaptea de 28 Februarie v., s'a declarat un incendiu la acel staul și toate oile au fost carbonizate cu desăvîrsire.

Până acum nu se știe adevărata cauză a acestui foc. Se crede însă, că el a provenit din cauza neglijenței vre-unui păzitor.

Mai nou.

Prigonirea Sașilor.

Guvernul lui Bánffy începe a prigoni crunt și pe *Sași*. Pe Marți, 29 l. c. a fost să fie în Cluj pertractarea procesului foii sășești din Bistrița *Bistritzer-Zeitung* pentru pretinsă ațitare de ură împotriva Maghiarilor. Redactorul *Klemens* și tipograful *Botschar* nu s'au infățișat la judecată, fiind bolnavi. După legea de presă ar fi trebuit să se amâne pertractarea, dar' împotriva legii ei au fost prinși, aruncați în temniță și trimiși sub pază gendarmărească la Cluj.

Bravo stăpânire!

Loc deschis.*

Mulțumită publică.

Mult stimata d-nă *Eleonora Peter* împreună cu familia *Marie*, *Liviu* și *Aurel Nedeiu* din Caransebeș, condusă de spiritul cel nobil al religiozității, a binevoit a contribui cu suma de 45 fl. v. a. la procurarea unui chivot nou, foarte frumos lucrat de măiestrul român *Pavel Muntean* din *Berlitz*, și pictat de pictorul *Mateiu* din *Bocșa-montană*; ear' mult stimata d-nă *Rozalia Dumitrescu*, preotessă văduvă, din iubire față de casa lui Dumnezeu, a binevoit a infrumuseța sfîntul altar prin un *măsar*, lucru de mînă foarte frumos.

Pentru toate acestea comitetul parochial în ședința sa din 1 Februarie a. c. a exprimat m. st. doamne mulțumită protocolară, ear' subscriși, vin și pe această cale a aduce evlavioaselor dăruitoare cea mai profundă mulțumită. Bunul Dumnezeu, pentru aceste fapte creștinești, să le răsplătească cu sănătate și zile îndelungate!

Vêreiorova, la 20 Febr. 1898.

Martin Vernichescu, *Maxim Dalea*,
par. și președintele sinodului învățat și președintele parochial. com. par.

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderi.

R Î S.

Pașania Ungurului.

Un Ungur intră într'un sat, unde nu era numai o cărcimă cu o singură odaie.

Ungurul ceru cărcimarului să-i dea o odaie; acesta îi răspunse, că n'are, de oare-ce singura odaie, ce avea, o dase unui preot. Bietul *János* merge la preotul și-l roagă, să-l primească în odaie, promițînd, că va plăti el prețul odaiei. Preotul se învovă și *János* dete poruncă cărcimarului: „chind culca ziua cu noapte scoale“.

Nici nu se ivise zorile și cărcimarul și deșteptă pe Ungur.

János se scoală, se îmbracă și pleacă. Abia după-ce se făcu ziua Ungurul observă, că el este îmbrăcat cu hainele preotului, pe care le luase din greșală. Mirîndu-se însuși de sine, începî să rădă, zicînd: „No, ke tare prost fost ala kîrcîmar, în loc scoale mine, sculat pe el“.

POSTA REDACȚIEI.

M. B. în Corond. Cei 4 nri cari iți lipsesc și-se trimit. Pentru călătoria la Ierusalim de giaba publică întrebarea, că n'are cine-ți răspunde, ci vom publica noi o descriere. Celelalte vor urma.

T. T. în P. (Abon. nr. 1685). 1. Foaie „Economic“ nu este. 2. Pașapoartele se pot scrie și românește. 3. Poesiile le putem publica noi pe rînd în foaie. Cine se țile tipărească, nu știm.

La mai mulți. Se vor publica ce ai trimis, numai rînd pe rînd.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andreiu Baltes*.
Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiun: *V. H. Dressnandt*.

Călinclarul săptămânei.

Zilele	Călinclarul vechiu	Călincl. nou	Soarele
	Dum. 5-a în Post, gl. 1, sft. 9.		rés. ap.
Dum.	22 S. N. Art. Vasilie	3 (+) Florille	5 37 6 23
Luni	23 Cuv. Nicon	4 Isidor	5 35 6 25
Marți	24 S. P. Zaharia	5 Vincenție	5 33 6 27
Merc.	25 (+) Bunavestire	6 Călestin	5 31 6 29
Joi	26 Sob. Arch. Gavriil	7 Joia verde	5 30 6 30
Vineri	27 Cuv. Matrona	8 Vin. patim.	5 27 6 33
Sămb.	28 Cuv. Ilarion	9 Maria	5 26 6 34

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 23 Martie: Bancfalău, Cetatea-de-baltă, Chirpăr, Ciuc-Sân-Georgiu, Cohalm, Mociu.
Marți, 24 Martie: Alba-Iulia, Beclean, Hida, Huedin, Vorumloc.
Mercuri, 25 Martie: Hășmașul-Lăpușului, Ilia-murășană, Kékes, Lăpușul-romănesc, Sân-Paul (Sajó-Szt.-Pál), Viștea-inferioară.
Joi, 26 Martie: Drag, Tușnad.
Vineri, 27 Martie: Uioara, Câmpeni, Sebeșul-săsesc (3 zile premergătoare tirg de oi).
Sămbătă, 28 Martie: Hălmașul-mare, Sfânta-Măria.
Duminică, 29 Martie: Olpret, Ciuc-Măgheruș.

A apărut la
 „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu
Cartea
Stuparilor
săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea
 „Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
 societate pe acțiuni în Sibiu.

Veritabilă apă de colonia.

Prin procurare directă în măsură mai mare sunt în poziția plăcută de a oferi apă de colonia veritabilă garantată dela [839] 4—

Johann Maria Farina,

Jülich-Platz nr. 4 în Köln a. Rhein.

Nici că ar trebui să mai fac atent, că sunt nenumărat de multe imitațiuni. Marca firmei **Johann Maria Farina, Jülich-Platz nr. 4** este scutită prin lege și de aceea o pot recomanda foarte mult.

Parfumeria Meltzer, | **Daniel Meltzer jun.,**
 str. Cisnădiei (edificiul comandei de corp). | fabrică de săpun și lumini, str. Gușteritei.

Lucru durabil, solid și elegant.

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 37.

Subscrișul am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în lucrătoarea mea de păpucărie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate; oferesc totodată spre mulțumirea tuturor **marfă solidă și prompt executată.**

Atrag atențiunea on. public, că m'am hotărît — de aci încolo — a cerceta toate tirgurile de țeară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătoarea-'mi proprie, ear' nu marfă de prin fabrici, precum fac mulți alții.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum
 Sibiu, în Aprilie 1898

cu distincă stimă

Constantin Dragoș,
 măiestru pantofar.

[888] 1—12

Marfă gata și materialul oel mai bun.

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

➔ Instalare de lumină Atycelen. ➔

Gustav Moess, [480] 7—
 fabrică de casse în Sibiu,
 strada Poplăcii-mare Nr. 8.

1252—1898.

[877] 1—1

Publicațiune de concurs.

Pentru ocuparea postului de vice-notar sistemizat însă neocupat în mod definitiv, în comuna Gurarîului, cercul Seliștei, comitatul Sibiu, deschid prin aceasta concurs.

Emolumentele postului de îndeplinit sînt 350 fl. salariu anual, 50 fl. bani de cuartir și jumătate din venitele laterale după lucrările sîvîrșite de dînsul.

Vicenotarul va primi și oficiul de suplinitor al matriculantului de stat, pentru care e un onorar de 30 fl. asigurat.

Provoc pe acei-ce dorec a competi să-și înainteze cererile lor instruate în mod recerut pînă în 15 Aprilie a. c. la mine.

Cunoștința limbii române se recere.

Seliște, în 29 Martie 1898.

Primpretorul cercului:

Dragits.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vînzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a
bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzînd rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

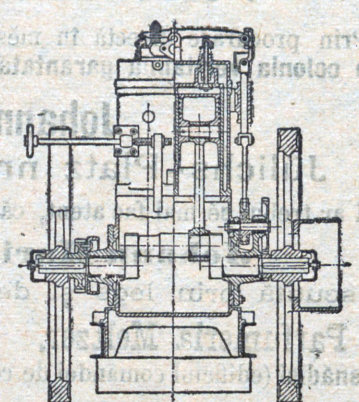
La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzînd cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

**Noue și perfecționate
Motore de
Benzin & Petroleu**

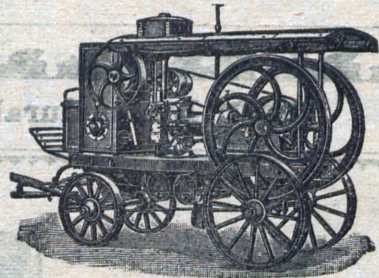
stabile și mobile, spre scopuri industriale
ori economice, fabricate ale firmei

Ganz & Comp., Budapesta,
liferează reprezentantul

Andrieu Rieger,
prima fabrică ardeleană de mașini
agricole și turnătorie de fer.

Sibiu. [719] 6—6

!! Lista prețurilor gratis și franco !!

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare

Călindarul „Lumea ilustrată“

pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr.)

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului [624] 6—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

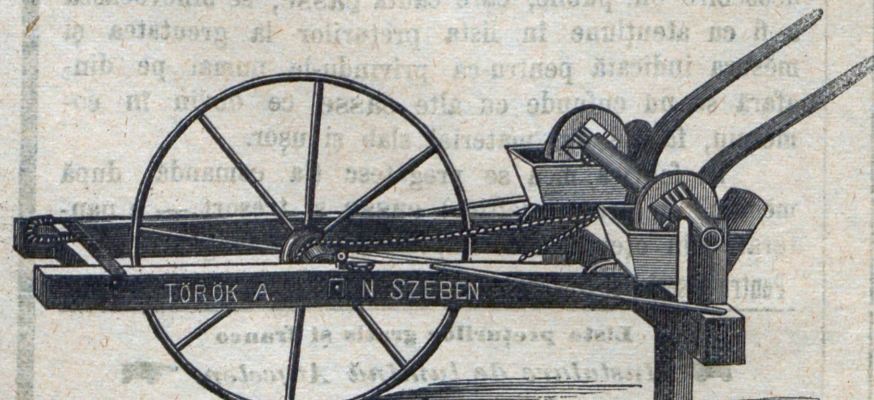
care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sînt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefacătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

Fondat 1857.

Andrieu Török.
Fabrică de mașini agricole
Sibiu,
Poarta Cisnădiei nr. 1.

Recomandă cu prețurile cele mai ieftine și condițiunile de plătire cele mai favorabile pentru sezonul de primăvară:

Pluguri schimbătoare de (coaste), pluguri laterale, pluguri sistem „Ruchadlo“, pluguri universale sistem „Sack“, pluguri de săpat mai multe sisteme, mașini de sîmînat cucuruz, napi și grîn, grape de muschiu și diagonale, teascuri de oleiu și mașini de măcinat semințe de oleiu, mașini de îmblătît, ciururi de sortat (triere), precum și toate mașinile agricole, cunoscute deja, despre calitatea eminentă. [707] 2—22

Pentru bunătatea produselor mele garantez în mod extins.

Cataloge ilustrate franco și gratis. Mașini și unelte pentru fauri și lăcătari.